

אז א ב מיי פ"ג מהל'
מגילה הלכה יג סג
עשן ד טו"ש"ע א"ח סי'
תלו סעף ג:
אח ג סס סעף ב:
א"ח ד ה ו סס סעף א:
מ ו ז ח מיי פ"ג מהל'
מענית ה"ל ט טו"ש"ע
א"ח ט ט' תקעה סעף ו:
מא ט מיי פ"ג מהל'
מגילה הלכה יג סג
עשן ד טו"ש"ע א"ח סי'
תפס סעף ד:
מב י מיי פ"ג מהל'
שמטה ויובל ה"ל יג:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מבעטין
ר"ף וכו' והמירי
מ"ב. עין פסקים דף
נד ע"ב ו"ע [פ]:

ליקוטי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

רבינו הנגאל

פירושה חגיגה כ"ז
חגיגה מאחרין. כלומר
כל ימי החג מאחרין מיום
לחבירו אבל אם שלמו
ימי החג לא דתנן מי שלא
חגג (גרסינן) בירוש'
הראשון של חג חוגג
והולך כל הרגל כולו עד
ירוש' אחרון של חג עבר
הרגל כו'. רב אשי אמר
הכי קאמר אפי' עצרת
דחגיגתה חד יומא הוא
אי איקלעי בשבת מאחרין
חגיגה למחר כדתנן
ומודין שאם חל להיות
בשבת שיום טובו לאחר
השבת. וזו המשנה
אחרים היא שאומרים אין
בין עצרת לעצרת אלא ד'
ימים ואין הלכה כמותם:
רבי נטע נטיעה בפורים
אוקימנא דר' (יהודה)
פשיטא ליה דטבריא
מוקפת חומה מימות
יהושע היא ורבי בר
באריסר נטע אפי' כו'.
ואסקינא אפי' תימא
ביומיה הספד ותענית
קבילו עליוהו וכי אסירי
הספד ותענית כולי
עלמא כדכתיב במגילת
תענית אריסר וחמיסר
פוריא אינון דלא למיספד
ואמר רבא לא נצרכא
אלא אסורא את של זה
בוה פ' לאסור לבן כרן
בי"ד בהספד ותענית ולבן
כפר בט"ו אלו ואלו
אסורין בהספד ותענית
בב' ימים הללו. אבל
מלאכה אינו אסור אלא
מי שנהג בני אותו מקום
איסור על עצמם כדתניא

דברים המותרים ואחרים
נהגו בהן איסור למלאכה
נאי אתה רשאי להתירין
כפניתי' ורב דלטייה
להווא גברא ולא צמח
כיתניה מקום שלא נהגו
לעשות מלאכה בפורים
הוה. איבעית אימא רבי
נטיעה של שמחה נטע
דתנן עברו אלו ולא נענו
ממעטין במשא ובמתן
כו' ותנן בנין של שמחה
נטיעה של שמחה מכלל
שאי"ש אסור לעשות
מלאכה נטיעה של שמחה
מותרת לו (ה) דהא מן
התענית הראשונה שנינו
עברו אלו ולא נענו ב"ד
גזרין ג' תענית אוכלין
ושותין מבע"י ואסורין
במלאכה כו' ללמדך
שא"ש אסורין
במלאכה מן התענית

הראשונה בנין של שמחה ונטיעה של שמחה מותרין היו (ב) לפיכך בא עתה לאסור אפי' אלו שהיו בהן מותרין עד עתה ופני שוקן של שמחה וכן בפורים אפי' שאסורים במלאכה כנטיעה של שמחה מותרין הן לפיכך אמרנו דר' נטיעה של שמחה שהוא אבורנקי של מלכים נטע. רבי רחץ בקרונה של ציפורי ב"ז בתמוז וביקש לעקור ט' באב שחל להיות בשבת ודחהו לאחר שבת אמר הואיל ונדחה ידחה ולא הודו לו חכמים: גופא חזקיה קרא מגילה בטבריא בי"ד
חשק שלמה על רבינו הנגאל (ה) נראה דל"ל דהנה נעמנות ההלכות וכו'. (ג) דברי רעיו אלו נכסין נאור נאורה דהאך אפשיך דנעמנות נצור שאסור נמלאכה ה"י מומר בנין של שמחה ו"ע ועי' בחזוני הכמנין:

נוסף והבית ש"ו (ועיין ב"ב קמ"ד ע"א): [פ] אלא מחומרא שיש בו יותר משאר תעניות. ודורות ראשונים לא גזרו עד שהרבה חכמים הסכימו לקובעו בעשייתו רק הרוב הסכימו לקובעו בתשיעי וכה"ג אינו בכלל אין ב"ד רשאי וכו' דיש רשות ביד ב"ד אחר לקבוע הלכה כדברי יחיד כדאייתא בעדות פ"א משנה ה (גליין). ועיין בילקו"מ וברש"י: [ק] נ"א ועוד אי (גליין): [ל] בתוס' כתיב נוסף תימיה והא אמרי' (כתובות קג): הלך אחר רבי לביית שער'ם ונראה: [ט] ועיין רש"י:

ורחץ בקרונה של צפורי. לאו דוקא בקרונה אלא כלומר צפרהסיה ואם תאמר מאי איריא לרחוץ אפי' לאכול נמי מותר כדתניא בר"ה (דף י"ג): אין נראה ואין שלום לנו מתענין לא לנו אין מתענין וי"ל דכיון דקצלוהו כצד אצותינו על ענמם מסתמא גם הם קצלוהו:

ובקש לעקור תשעה באב ולא הודו לו. קשה היכי סלקא דעתך דהאי תנא [דרצ"ן] היה רואה לעקור ט' צאצ לגמרי והא אמרין (מענית דף ב'): כל האוכל ושותה בשמחה צאצ אינו רואה צנחמתה של ירושלים ועוד דהא אין ציט דין יכול לצטל דברי ציט דין חצירו אלא"כ גדול הימנו צנחמתה וצמנין ויש לומר דלא ראה לעוקרו [ב] אלא ממומרא שיש בו יותר משאר תעניות אי נמי יש לומר דראה לעקרו מתשיעי ולקצעו צעשירי כדאמר ר' יוחנן (שם כ"ט). אילו הואי התם קצעתיה צעשירי: **שאסורים** בהספד. השיע רש"י וכו' מי נתן כח לימי מגילת אסתר לדחות אצילות [ב] אי איתא דהספד נאסר משום דכתיב ימי משתה ושמתה והא תזינן דכולי עלמא נהגו צו היתר אלא ודאי לא הוה אלא לענין שאין נופלין על פניהם דלא הוה יום נראה אלא יום שמחה: **והא רבי בטבריא** הוה. נראה שיהי (א) צימי אנטונינוס כשהיו יחד כדאמר במס' ע"ז (דף י"ג) שראה לשחרר צני טבריא ממס לפי שהיו תלמידי חכמים דקאמר ליעציד טבריא קלניא:

דברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור. קשה דהא רבי המיר ציט שאין ע"י ר' מאיר שאכל סס עלה של ירק צמולין (דף י"ג) וי"ל דהתם לא נהגו איסור אלא צטעות והכא מיירי דצדכ שנהגו צו איסורא צנחמין [ב]:

ממעטין במשא ומתן. פ"י של שמחה דומיא דצינן ונטיעה דצמנון (י) אצל שאר צנינים שרו ואין לך משא ומתן גדול מזה [ב]: **ממעטין**. רוצה לומר שלא יהו ששים כלל וחסמירי מתשעה צאצ שמארכסין צו אצל אין לפרש ממעטין אצל ששים קנת דאס כן היה לו לפרש השיעור מה הוא קורא ממעט: שטובה

שמחה אזהו בנין של שמחה זה הבונה בית חתנות לבנו איזו היא נטיעה של שמחה זה הנוטע אבורנקי של מלכים גופא חזקיה קרי בטבריא באריסר ובחמיסר מספקא ליה אי מוקפת חומה מימות יהושע בן נון היא אי לא וכו' מספקא ליה מלתא דטבריא והכתיב וערי מבצר הצדים צר וחמת רקת וכנרת וקיימא לן [ב] רקת זו טבריא היינו טעמא דמספקא ליה משום דתניא (ה) אשר לו [ב] חומה ולא שור איגור [ב] סביב פרט לטבריא שימיה חומתה לענין בתי ערי חומה לא מספקא ליה כי קא מספקא ליה לענין מקרא מגילה מאי פרוים ומאי מוקפין דכתיבי גבי מקרא מגילה משום דהני מוגלו והני לא מוגלו והא נמי מוגניא משום הכי מספקא ליה רב אסי קרי מגילה בהוצל באריסר ובחמיסר מספקא ליה אי מוקפת חומה מימות יהושע בן נון היא אי לא איכא דאמר [ב] אמר רב אסי האי הוצל דבית בנימין מוקפת חומה מימות יהושע היא אמר רבי יוחנן כי הוינא טליא אמינא מלתא דשאינא לסבייא

נוסף והבית ש"ו (ועיין ב"ב קמ"ד ע"א): [פ] אלא מחומרא שיש בו יותר משאר תעניות. ודורות ראשונים לא גזרו עד שהרבה חכמים הסכימו לקובעו בעשייתו רק הרוב הסכימו לקובעו בתשיעי וכה"ג אינו בכלל אין ב"ד רשאי וכו' דיש רשות ביד ב"ד אחר לקבוע הלכה כדברי יחיד כדאייתא בעדות פ"א משנה ה (גליין). ועיין בילקו"מ וברש"י: [ק] נ"א ועוד אי (גליין): [ל] בתוס' כתיב נוסף תימיה והא אמרי' (כתובות קג): הלך אחר רבי לביית שער'ם ונראה: [ט] ועיין רש"י:

בקרונה של צפורי. ציוס השוק צפרהסיה צשעת הילוך קרונות: ולא הודו לו. מתשעה צאצ: אמר לפניו. [לפנין ר' אלעזר: לא כך היה. לא ציקס לעקור לגמרי אלא אותה שנה צלצד: טובים השנים. אילו לא שמעתי (ג) הייתי טועה דצדכ עכשיו טוב לי שלימדתי

האלמת: בר ארביסר הוה. [ב] לא היתה (א) מן המוקפין: ומבריא מוקפת חומה מימות יהושע. לקמן ילפינן מקרא: וכו' פשיטא ליה. שהיה מצני חמיסר נצרכא. צמגילת מענית שהרי כצד כתובין צמגלת אסתר שאסור צהספד ומענית אלא לאסור כו': שדי כיתנא. וזרע פשתן: בר יומיה הוה. [ב] שקראו צו צני עירו: אפי"ו תימא [ב] בר יומיה הוה גרסי'. רצי שנטע נטיעה ציוס שקראו צו נטע ודקא קשיא לך יוס טוב שאסור צעשיית מלאכה ההוא קרא דכתיב שמחה ומשתה ויוס טוב כתיב מעיקרא קודם קצלה אצל צשעת קצלה לא קיצלו עליהן אלא שמחה ומשתה לאוסרין צהספד ומענית אצל י"ט לא קיצלו עליהן: ובאתריה דרבי לא נהוג גרסינן. צמקומו של רצי לא נהגו איסור דצדכ: נטיעה של שמחה. דכיון דפורים יוס שמחה הוא מותר לנטוע נטיעה של שמחה: כדתנן עברו א"ו. י"ג מעניות שב"ד מתענין [ב] על הגשמים: ולא נענו. מן השמים: ממעטין. צנטיעה וצנינן: ותנא (ד) נטיעה נטיעה של שמחה.

צנין האמור כאן שאסורין צנינן של שמחה שנהגין עלמין כנופין וכאצלים: ונטיעה. האמורה כאן נטיעה של שמחה כגון אצורנקי אילן שנילו נאה כגון אילן שכופפין אותו על גבי כלונסות וימילות והמלכיס אוכלין תחתיו צימות החמה וממעטין צה צניני שמחות וצנין ציט חתנות לצנו כשמשיא אשה לצנו הראשון היה צונה לו ציט ועושה לו חופה צמוכו [ב] אלמא איכא נטיעה של שמחה: וערי מבצר הצדים וגו'. צספר יהושע (ט) צנחלת נפתלי וקיימא לן לקמן דרקת זו טבריא וקרי ליה ערי מצדכ אלמא מוקפת חומה הוא: אין דחד גיסא שורא דימא הויא. אין לה חומה מצד אחד אלא היס חומתה ומספקא ליה אי חשיב היקף אי לא: חומה ולא שור איגור. צצמי ערי חומה כתיב עיר חומה ולא עיר שאין לה חומה צפני ענמא אלא מוקפת צמים סמוכות זו לזו וחומות חילונות של צמים נעשות חומה לעיר והיינו שור איגור שגגומיה חומומיה גג" מתרגמינן איגור: פביב. לגצי צמי החצרים כתיב אשר אין להס חומה צצדי מכלל דצמי ערי חומה מסוצצת (ה) צצדי קאמ': פרט לטבריא שימיה חומתה. שהים שלה היא חומתה מצד האחד: כי מספקא ליה לענין מקרא מגילה צה חומה אלא לשון פרוים ושאינ פרוים כתיב צה ומספקא ליה האי לשון פרוים אי לשון גלוי הוא לו לשון עיר חומה ליכצב: בר הוינא טליא. כשהיימי נער:

ואישתכח נוסף ולא הודו לו חכמים: [ד] צ"ל שאסור (רש"י עיי"ש) וכו' בכת"י: [ה] "אלא" ליתא בכת"י, וכו' ישיר (דק"ס): [ו] צ"ל במגילת תענית יום ארבעה עשר ויום חמשה ול"ג "את", וכמגילת תענית שלפנינו וכבנמי תענית, וכן הגיה בשו"ת חת"ס סי' קסג): [ז] עי' ב"ח אור"ח ריש סימן תרצו מה שמביא בשם הרא"ם שנוסף כאן בגירסתו, וכן משמע ברש"י עיי"ש: [ח] בכת"י (בגמ' וברש"י) אפי' תימא רבי בר יומיה הוה הספד וכו': [ט] [ג] הערוך אבורנקי (גליין), וכו' בכת"י: [י] צ"ל דשורא ימא הוא, וכו' בכת"י ובכמה דפו"י בגמ' וברש"י (דק"ס): [יא] תיבות "אשר לו" ליתא בכת"י ובערכין, וכן משמע מרש"י דפירושו אקרא המוקדם "בית מושב עיר חומה" (ויקרא כה, כט. דק"ס), ועיין רש"י: [לב] בכת"י דאמרי' ובדפו"י דאמרי' נוסף עירו לא. (ונראה דגם בהג' הב"ח צ"ל עירו): [לג] בכת"י נוסף ביום שקראו: [לד] צ"ל שב"ד גזרין (רש"י): [מ] בכת"י אלא רק שיחא יום תענית ולא יותר (גליין): [נ] אילו הואי התם קבעתיה בעשייתו, ודאי ר"י לא היה יכול להכריע בין רשאי וכו' רשאי ביד ב"ד אחר לקבוע הלכה כדברי יחיד כדאייתא בעדות פ"א משנה ה (גליין). ועיין בילקו"מ וברש"י: [ז] בתוס' כתיב נוסף תימיה והא אמרי' (כתובות קג): הלך אחר רבי לביית שער'ם ונראה: [ט] ועיין רש"י:

בקרונה של צפורי. ציוס השוק צפרהסיה צשעת הילוך קרונות: ולא הודו לו. מתשעה צאצ: אמר לפניו. [לפנין ר' אלעזר: לא כך היה. לא ציקס לעקור לגמרי אלא אותה שנה צלצד: טובים השנים. אילו לא שמעתי (ג) הייתי טועה דצדכ עכשיו טוב לי שלימדתי

האלמת: בר ארביסר הוה. [ב] לא היתה (א) מן המוקפין: ומבריא מוקפת חומה מימות יהושע. לקמן ילפינן מקרא: וכו' פשיטא ליה. שהיה מצני חמיסר נצרכא. צמגילת מענית שהרי כצד כתובין צמגלת אסתר שאסור צהספד ומענית אלא לאסור כו': שדי כיתנא. וזרע פשתן: בר יומיה הוה. [ב] שקראו צו צני עירו: אפי"ו תימא [ב] בר יומיה הוה גרסי'. רצי שנטע נטיעה ציוס שקראו צו נטע ודקא קשיא לך יוס טוב שאסור צעשיית מלאכה ההוא קרא דכתיב שמחה ומשתה ויוס טוב כתיב מעיקרא קודם קצלה אצל צשעת קצלה לא קיצלו עליהן אלא שמחה ומשתה לאוסרין צהספד ומענית אצל י"ט לא קיצלו עליהן: ובאתריה דרבי לא נהוג גרסינן. צמקומו של רצי לא נהגו איסור דצדכ: נטיעה של שמחה. דכיון דפורים יוס שמחה הוא מותר לנטוע נטיעה של שמחה: כדתנן עברו א"ו. י"ג מעניות שב"ד מתענין [ב] על הגשמים: ולא נענו. מן השמים: ממעטין. צנטיעה וצנינן: ותנא (ד) נטיעה נטיעה של שמחה.

צנין האמור כאן שאסורין צנינן של שמחה שנהגין עלמין כנופין וכאצלים: ונטיעה. האמורה כאן נטיעה של שמחה כגון אצורנקי אילן שנילו נאה כגון אילן שכופפין אותו על גבי כלונסות וימילות והמלכיס אוכלין תחתיו צימות החמה וממעטין צה צניני שמחות וצנין ציט חתנות לצנו כשמשיא אשה לצנו הראשון היה צונה לו ציט ועושה לו חופה צמוכו [ב] אלמא איכא נטיעה של שמחה: וערי מבצר הצדים וגו'. צספר יהושע (ט) צנחלת נפתלי וקיימא לן לקמן דרקת זו טבריא וקרי ליה ערי מצדכ אלמא מוקפת חומה הוא: אין דחד גיסא שורא דימא הויא. אין לה חומה מצד אחד אלא היס חומתה ומספקא ליה אי חשיב היקף אי לא: חומה ולא שור איגור. צצמי ערי חומה כתיב עיר חומה ולא עיר שאין לה חומה צפני ענמא אלא מוקפת צמים סמוכות זו לזו וחומות חילונות של צמים נעשות חומה לעיר והיינו שור איגור שגגומיה חומומיה גג" מתרגמינן איגור: פביב. לגצי צמי החצרים כתיב אשר אין להס חומה צצדי מכלל דצמי ערי חומה מסוצצת (ה) צצדי קאמ': פרט לטבריא שימיה חומתה. שהים שלה היא חומתה מצד האחד: כי מספקא ליה לענין מקרא מגילה צה חומה אלא לשון פרוים ושאינ פרוים כתיב צה ומספקא ליה האי לשון פרוים אי לשון גלוי הוא לו לשון עיר חומה ליכצב: בר הוינא טליא. כשהיימי נער:

ואישתכח נוסף ולא הודו לו חכמים: [ד] צ"ל שאסור (רש"י עיי"ש) וכו' בכת"י: [ה] "אלא" ליתא בכת"י, וכו' ישיר (דק"ס): [ו] צ"ל במגילת תענית יום ארבעה עשר ויום חמשה ול"ג "את", וכמגילת תענית שלפנינו וכבנמי תענית, וכן הגיה בשו"ת חת"ס סי' קסג): [ז] עי' ב"ח אור"ח ריש סימן תרצו מה שמביא בשם הרא"ם שנוסף כאן בגירסתו, וכן משמע ברש"י עיי"ש: [ח] בכת"י (בגמ' וברש"י) אפי' תימא רבי בר יומיה הוה הספד וכו': [ט] [ג] הערוך אבורנקי (גליין), וכו' בכת"י: [י] צ"ל דשורא ימא הוא, וכו' בכת"י ובכמה דפו"י בגמ' וברש"י (דק"ס): [יא] תיבות "אשר לו" ליתא בכת"י ובערכין, וכן משמע מרש"י דפירושו אקרא המוקדם "בית מושב עיר חומה" (ויקרא כה, כט. דק"ס), ועיין רש"י: [לב] בכת"י דאמרי' ובדפו"י דאמרי' נוסף עירו לא. (ונראה דגם בהג' הב"ח צ"ל עירו): [לג] בכת"י נוסף ביום שקראו: [לד] צ"ל שב"ד גזרין (רש"י): [מ] בכת"י אלא רק שיחא יום תענית ולא יותר (גליין): [נ] אילו הואי התם קבעתיה בעשייתו, ודאי ר"י לא היה יכול להכריע בין רשאי וכו' רשאי ביד ב"ד אחר לקבוע הלכה כדברי יחיד כדאייתא בעדות פ"א משנה ה (גליין). ועיין בילקו"מ וברש"י: [ז] בתוס' כתיב נוסף תימיה והא אמרי' (כתובות קג): הלך אחר רבי לביית שער'ם ונראה: [ט] ועיין רש"י:

נוסף והבית ש"ו (ועיין ב"ב קמ"ד ע"א): [פ] אלא מחומרא שיש בו יותר משאר תעניות. ודורות ראשונים לא גזרו עד שהרבה חכמים הסכימו לקובעו בעשייתו רק הרוב הסכימו לקובעו בתשיעי וכה"ג אינו בכלל אין ב"ד רשאי וכו' דיש רשות ביד ב"ד אחר לקבוע הלכה כדברי יחיד כדאייתא בעדות פ"א משנה ה (גליין). ועיין בילקו"מ וברש"י: [ק] נ"א ועוד אי (גליין): [ל] בתוס' כתיב נוסף תימיה והא אמרי' (כתובות קג): הלך אחר רבי לביית שער'ם ונראה: [ט] ועיין רש"י:

(א) מענית דף י"ג י"ח:
(ב) פסקים נ: דל"ט טו.
(ג) מענית י"ג:
(ד) סס י"ד: (ה) [לקמן ו.י. ו] עכ"ל דף ג, לב.
(ו) דברים כב, ה. יהושע ב, ג, ו [וע' מוס' פסקים דף נא. ד"ה א"י, ט] [וע' מוס' יצומת מג. ד"ה מלשא].

הגהות הב"ח

(א) גמ' אפילו תימא צימיה הוה הספד:
(ב) רש"י ד"ה טו"ס וכו' שמעתי ממך הייתי:
(ג) ד"ה צדכ אריסר הוה לא היתה עיר מן:
(ד) ד"ה ומנא עלה בנין בנין של שמחה נטיעה נטיעה וכו' והד"ל על ד"ה ונטיעה כו' על שמחה הס"ד:
(ה) ד"ה סבי צני וכו' מסוצצת חומה סבי: (ו) תוס' ד"ה והא רבי וכו' שהיה בטבריא צימי:
(ז) ד"ה ממעטין וכו' ונטיעה דצמנון דבשל שמחה דוקא אסור אצל שאר צנינים:

תורה אור השלם

(א) טובים השנים מן האחר אשר יש להם שקר טוב בעמלם: [קהלת ה, ט]

(ב) על פן היתורים הפרוים הישבים בערי הפירות עשים את יום ארבעה עשר לחמש אדר שמחה ומשתה ויום טוב ומשלוח מנות איש לרעהו: [אסתר פ"א, ב]

(ג) וקרי מוצר הצדים צר ותפוח רמת וכו': [יהושע י"ב, לה]

(ד) ואם לא ינאל עד מלאות לו שנה תמימה וקם הבית אשר בעיר אשר לו חמה לצמוחת לקנה אותו לדרתיו לא יצא פי"ב: [ויקרא כה, לו]

(ה) וקרי מוצר הצדים מוצר עיר חומה ותורה נאלתו עד תם שנת מוצר וימים תהיה נאלתו: [ויקרא כה, כט]

(ו) וקרי תחצרים אשר אין להם חמה סביב על שדה הארץ והשב נאלתו תהיה לו וביב"ל יצא: [ויקרא כה, לא]

הגהות וצינונים

[א] פירוש מים נובעין וקרי. ערוך ערך קרונה [גליין]: [ב] בכמה כתי' נוסף פומקומו, והוא כפי"ב בתורה ובקש (דק"ס): [ג] בדפו"י נוסף ולא הודו לו חכמים: [ד] צ"ל שאסור (רש"י עיי"ש) וכו' בכת"י: [ה] "אלא" ליתא בכת"י, וכו' ישיר (דק"ס): [ו] צ"ל במגילת תענית יום ארבעה עשר ויום חמשה ול"ג "את", וכמגילת תענית שלפנינו וכבנמי תענית, וכן הגיה בשו"ת חת"ס סי' קסג): [ז] עי' ב"ח אור"ח ריש סימן תרצו מה שמביא בשם הרא"ם שנוסף כאן בגירסתו, וכן משמע ברש"י עיי"ש: [ח] בכת"י (בגמ' וברש"י) אפי' תימא רבי בר יומיה הוה הספד וכו': [ט] [ג] הערוך אבורנקי (גליין), וכו' בכת"י: [י] צ"ל דשורא ימא הוא, וכו' בכת"י ובכמה דפו"י בגמ' וברש"י (דק"ס): [יא] תיבות "אשר לו" ליתא בכת"י ובערכין, וכן משמע מרש"י דפירושו אקרא המוקדם "בית מושב עיר חומה" (ויקרא כה, כט. דק"ס), ועיין רש"י: [לב] בכת"י דאמרי' ובדפו"י דאמרי' נוסף עירו לא. (ונראה דגם בהג' הב"ח צ"ל עירו): [לג] בכת"י נוסף ביום שקראו: [לד] צ"ל שב"ד גזרין (רש"י): [מ] בכת"י אלא רק שיחא יום תענית ולא יותר (גליין): [נ] אילו הואי התם קבעתיה בעשייתו, ודאי ר"י לא היה יכול להכריע בין רשאי וכו' רשאי ביד ב"ד אחר לקבוע הלכה כדברי יחיד כדאייתא בעדות פ"א משנה ה (גליין). ועיין בילקו"מ וברש"י: [ז] בתוס' כתיב נוסף תימיה והא אמרי' (כתובות קג): הלך אחר רבי לביית שער'ם ונראה: [ט] ועיין רש"י: